

Chefsjustitieombudsmannen
Mats Melin

Kritik mot Polismyndigheten i Stockholms län för långsam handläggning av ett ärende om förskingring

Anmälan

I en anmälan, som kom in till JO den 10 februari 2006, riktade Westin Buss Stockholm AB, genom AA, klagomål mot Polismyndigheten i Stockholms län och åklagare vid Åklagarmyndigheten. Av anmälan framgick bl.a. följande. Westin Buss lämnade den 22 februari 2001 in en anmälan om stöld/bedrägeri efter det att en förare julhelgen 2000 tillgripit försäljningskassan och avvikit från arbetsplatsen. Sommaren 2003 kontaktades Westin Buss av någon från Åklagarmyndigheten med en förfrågan om de ville driva ärendet vidare, vilket de ville. Den 2 februari 2006 lämnade polismyndigheten besked om att förundersökningen var nedlagd eftersom brottet hade preskriberats.

Utredning

Polismyndighetens handlingar i ärende K48043-01 och dagboksanteckningar från City åklagarkammare i Stockholm i ärende dnr 103-944-01 infordrades. Av dessa framgick att anmälan om förskingring upprättades den 26 februari 2001, att ärendet kom in till åklagarkammaren två dagar senare, att åklagare skickade en påminnelse till polisen i maj 2002 och att kriminalinspektören BB i juni 2002 upplyste att ärendet låg i balans samt att förundersökningsledningen överlämnades till polismyndigheten den 29 juli 2003.

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar och yttrande över handläggningstiden.

Polismyndigheten (biträdande länspolismästaren CC) kom in med ett remissvar jämte ett yttrande från tf. polismästaren DD vid City polis-mästardistrikt.

DD

Bakgrunden till anmälan är att Westin Buss Stockholm AB gjorde, genom AA, i en skrivelse daterad den 22 februari 2001 en anmälan (K48043-01) mot en anställd avseende stöld/bedrägeri som skett under tiden 23-26 december 2000. Ärendet har därefter kommit att ligga i balans utan några vidtagna utrednings-åtgärder. Förundersökningen har därefter den 2 februari 2006 lagts ned med motiveringen att brottet var preskriberat.

Gruppchefen vid bedrägerigruppen har, tillsammans med rotelchefen, i december 2005 gått igenom samtliga då 1245 ärenden som fanns på gruppen. Resultatet har visat på några ärenden som närmar sig preskriptionstiden. När man upptäckte att det nu aktuella ärendet närmade sig tiden för preskription var det, med hänsyn till den tid som åklagarmyndigheten behöver för att fatta beslut om eventuellt åtal, beklagligtvis redan för sent att inleda någon utredning. Prioritering har sedan gjorts på de ärenden som legat inom tiden för preskriptionsrisk. Vidare prioriteras enskilda personer och småföretagare, vilka ofta drabbas hårdare än stora aktörer när de blir/blivit utsatta för denna typ av brott.

City polismästardistrikt noterar att det på bedrägerigruppen råder en mycket ansträngd arbetssituation. Trots tidigare rekrytering av nya utredningsmän till gruppen har polismän som av olika skäl lämnat gruppen medfört att den sammantagna personalsituationen visat på en minskning av antalet erfarna bedrägeriutredare. Den senast gjorda genomgången av balanssituationen ledde därefter till att ledningen för City polismästardistrikt rekryterat tre nya utredningsmän till gruppen, vilka påbörjat sin verksamhet den 3 april 2006 – Nya pensioneringar och andra förväntade avgångar har nu gjort att distriktet åter rekryterar ytterligare utredningsmän till bedrägerigruppen. Ett problem som nu alltmer börjat uppmärksammas är att polisens datasystem för närvarande inte medger att man med hjälp av data kan få en automatisk fortlöpande information om hur många och vilka ärenden som t.ex. närmar sig tiden för preskription. För att hitta dessa fordras att den enskilde utredningsmannen har kontroll på detta, vilket ofta inte fungerar när denne slutar på gruppen. Av den anledningen tvingas gruppchefen att, som nu varit fallet, tillsammans med rotelchefen gå igenom samtliga ärenden manuellt via datalistor för att hitta dessa ärenden.

Den tidigare omnämnda översynen av utredningsverksamheten för den nu aktuella ärendetypen är nu på gång att kunna startas upp. I samband därmed finns förslag om att dessa grupper, som är tänkta att finnas på endast tre ställen inom Stockholms län, ska kunna utgöra egna rotlar. Distriktet har ånyo gått igenom rutinerna för bedrägeriärenden, bl.a. för att undvika att ärenden preskriberas. Förhoppningen är att denna genomgång samt de planerade nyrekryteringarna ska säkerställa en god framtida hantering av aktuella ärenden. Därmed är även förhoppningen att utredningsmännen som arbetar med bedrägeriutredningar i mindre omfattning ska behöva tas i anspråk för andra utredningar när t.ex. personer sitter frihetsberövade. Det nu aktuella ärendet har beklagligtvis kommit att ligga hos befattningshavare på bedrägerigruppen som sedan gått i pension. Det är trots detta inte acceptabelt att ett ärende blir liggande utan några egentliga åtgärder innan det blivit preskriberat.

Polismyndigheten gjorde följande bedömning.

Polismyndigheten är helt ense med vad tf. polismästaren DD, City polismästardistrikt, anför i sitt yttrande att det självfallet inte är acceptabelt att ett ärende blir liggande utan att några egentliga utredningsåtgärder vidtagits innan brottet blivit preskriberat. Polismyndigheten beklagar det inträffade.

För att undvika att ärenden preskriberas har City polismästardistrikt gått igenom rutinerna för bedrägeriärenden. Denna åtgärd och planerade nyrekryteringar av utredningsmän innebär att City polismästardistrikt gör bedömningen att en god framtida hantering av aktuella ärenden kommer att ske.

Myndigheten kommer att försäkra sig om att förbättringar sker och att om behövt föra diskussioner med City polismästardistrikt om omprioriteringar.

Westin Buss kommenterade inte remissvaret.

Bedömning

Av 23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken framgår att en förundersökning skall bedrivas så skyndsamt som omständigheterna medger.

Av utredningen framgår att det aktuella ärendet under nästan fem års tid låg i balans hos polisen utan att några utredningsåtgärder vidtogs och att förundersökningen lades ned i februari 2006 med motiveringen att brottet var preskriberat. Som förklaring har i huvudsak hänvisats till bristande personella resurser, hög arbetsbelastning och bristfälliga bevakningsrutiner.

Jag har under senare år vid flera tillfällen kritiserat Stockholmspolisens handläggning av bedrägeriärenden, senast i ett beslut den 4 april 2007 (dnr 1238-2006). Den bristfälliga handläggningen av förevarande ärende synes hänföra sig till samma tidsperiod som varit aktuell i tidigare ärenden. Den ansträngda arbetsituationen vid myndighetens bedrägerigrupper är således väl känd för mig. Det är emellertid helt oacceptabelt att polisen under en tid av fem år över huvud taget inte vidtagit några utredningsåtgärder. Polismyndigheten förtjänar därför allvarlig kritik för handläggningen av det nu aktuella ärendet.

I detta sammanhang vill jag passa på att särskilt framhålla att jag är mycket bekymrad över hanteringen av bedrägeriärenden inom Stockholmspolisen, och jag har även övervägt att närmare granska myndighetens hantering av dessa ärenden. Jag är dock medveten om att polismyndigheten så sent som hösten 2006 införde en ny organisation för att på ett mer effektivt och rättssäkert sätt handlägga aktuella ärenden. Med hänsyn härtill finner jag för närvarande inte skäl att vidta en sådan granskning.

Ärendet avslutas.